

Vanda, între dorință și rațiune

Recenzie

de Prof. Aurelia Rînjea

12 nov 2021

Astăzi *Cititorule*, vom păși împreună în templul sufletului unui femei, creionat cu grijă de autoare, pus în situații de viață surprinzătoare, spre a o însoți pe un drum nesigur, dar și fabulos.

Acțiunea începe în 1986, când Chiara devine mamă, urmând s-o nască acasă pe Vanda, personajul nostru principal! Ne obișnuim treptat cu acțiunea care se desfășoară interferând pe diferite planuri (viața ei, a părinților ei, a sorei sale, amintirile lui Andrei cu fratele lui Victor despre bunici, etc.) cu comentariile personajelor, intra sau inter relaționale.

Nu o să insist de astă dată asupra firului acțiunii, ci mai mult asupra zbuciumului psihologic, lăuntric, al concepțiilor și modului de a gândi al personajelor, cât și asupra stilului personal de scriere al autoarei.

Încă de la început aceasta ne prezintă cu entuziasm copilăria Vandei, alături de sora ei, cu nume din trei sunete muzicale Mirela, cu glumele lor amuzante, cu insecte și broscuțe în dormitor, apoi la Colegiu sau când punea doar scrisorile ei la poștă.

Mirela ajunge avocat, se căsătorește cu Valeriu, profesor de pian, iar Vanda, medic psihiatru. Au fost crescute de tatăl lor singur, pentru că mama dispăruse așa deodată, pentru a se regăsi spre finalul romanului, într-un rotund al destinului, care trebuia să se închidă.

Se intră repede în acțiunea care te acaparează și te face să participi și tu, prin comentariile tale lăuntrice.

De asemenea, cartea este presărată cu descrieri despre locuri interesante, cum ar fi Palatul Parlamentului din București, „*un colos al suferinței. După Pentagon, e cel mai mare din lume. Românii au crezut în ce fac. Și așa, o țară mică, cu oameni mari, inteligenți și muncitori, cititori, artiști, constructori sub un regim comunist au ieșit din dogma roșie și au înălțat Casa Poporului, a lor, a noastră care, deși nu participam direct, eram împreună, acasă, fără soți și tați care sunt eroi ai construirii unui edificiu de mare importanță, cu suflete chinuite, cu suferință prin întuneric și foame, frig și umilință, dar siguri că va veni o zi în care vom fi stăpâni bunurilor noastre. Aveam lacrimi în ochi*” (Cap. II). Și eu am avut lacrimi în ochi, rememorând momentul când, după revoluție, am vizitat cu fiica mea acest monument.

De asemenea ne încântă cu superba poveste de dragoste dintre Beatrice și Dante Alighieri, prezentată de acesta celest, în capodopera Divina Comedie, cât și cu descrierea muzicii sufletului portughez, „FADO” (Cap. VII) sau vorbele lui Andre Gide: „*Cele mai frumoase lucruri sunt cele pe care ți le suflă nebunia și le scrie rațiunea*” (Cap. IX).

Deși în divorț cu Radu, (aflat într-o relație cu Flavia), cu care avusese multe deziluzii și timp pierdut, îl cunoaște pe Andrei Pruteanu, în barul de vizavi, un loc în care parcă destinul își deschide drumul, acesta fiind conferențiar psiholog, recunoscut pe plan național și internațional prin lucrările lui de psihologie și care urma să țină o conferință, nu întâmplător parcă despre „Discernământ” și „Capacitatea de exercițiu”.

Ea recunoaște că ajunge dependentă de Andrei, conștientizează că nu e bine, că acesta a însemnat mai mult un colac de salvare pentru ea după un naufragiu, în care obișnuința o vede ca pe un semn al oricărei povești de dragoste pasională. După scene pline de dragoste, acesta în cele din urmă o părăsește pentru Catarina, o portugheză care îl voia pe Andrei, tată al copilului ei.

Despre dragoste, personajul principal spune: „*Voiam să dezlănțui femeia din mine, pe care o înăbușisem cu toate regulile*” ... sau „*am rămas conectați în dorință și dor, dăruire și căutare*” ... „*Da, dragostea e o povară a vieții, făcută din iluzii, vise, speranțe și cereri care nu sunt auzite, pentru că le avem în noi, în mințile noastre, undeva unde chiar noi abia ajungem*” sau „*Conștientizez și fac totul precis, hotărâsc pentru mine. Sunt eu stăpână a sentimentelor și a voințelor mele*” (Cap II). Se vede extaziată, într-un joc combinat între imaginație, dorință neîmplinită și compensare.

Pentru majoritatea personajelor, viața se dovedește a fi o junglă, în care aceștia rătăcesc în căutarea unui liman, concluzionând cât de complicată este viața. Trecutul este și rămâne pentru totdeauna în ei, ei fiind cei care, odată cu trecerea timpului, îl împing în urma evenimentelor curente. În viață, toți pierd și câștigă.

Unii se întreabă precum mama Vandei: „*Oare, pentru a iubi, avem nevoie de un motiv?*” (Cap. VIII) sau personajul principal: „*Cred că dacă am avea curaj să facem ce gândim, ne-am putea elibera gândurile, care se duc înaintea noastră într-o direcție pe care noi ar trebui să o urmăm, dar nu avem curaj sau nu ne permit anumite situații*” (Cap. XI).

Andrei a înțeles că se joacă cu focul și că are în mâinile lui cea mai periculoasă jucărie, „*femeia*”, ea fiind independentă și dornică să evolueze pe toate planurile vieții. Ea se consideră cu Andrei precum două sfere, în care el era una din materie, iar ea, una din univers, duh transparent. O comparație superbă!

În capitolul VI, deja intervin întrebările, dacă a făcut bine sau nu, intervine rațiunea, în căutările lor de bine, de dragoste și dăruire sau „*nu e târziu să mai sperăm și să vrem să construim pe trecutul vieților noastre, care până la urmă nu sunt chiar așa de dezastruoase. Și apoi să știi că timpul nu iartă, doar dragostea dă sens la orice*”.

Vanda recunoaște că s-a luptat cu propria conștiință, lăsându-se pradă emoțiilor. Nedumerită se întreabă: „*Oare unde am greșit?*” ... „*nu cred că sunt perfectă în afecțiune. Mă doare tot corpul, dar mai ales sufletul*” (Cap. IX).

Vanda știe exact ce vrea. Ea căuta un bărbat pe care să-l poată iubi cu toată ființa ei, pentru totdeauna.

Apariția lui Bogdan Badea, pictor, vecin cu ea, un artist care „*nu-și vinde visele, doar le arată și altora, ca să vadă că omul are potențe incomensurabile să se exprime, ca o destăinuire a sufletului, el, care le dăruiește viață, le iubește pentru că le-a zămislit așa cum a vrut, una, într-o zi cu soare, alta, când plouă sau erau nori negri în sufletul și mintea lui de tânăr*”, i se pare un dar divin, uneori neînțeles (Cap VII).

O face să se simtă într-o situație complicată „*plină sus de Andrei și jos de Bogdan*”, motiv pentru care aceasta se întreabă: „*De ce nu reușesc să fac o distincție clară între „dorință”, unde corpul e cel care ne cheamă și „rațiune”, unde mintea ar trebui să hotărască?*” (Cap. VIII).

„*Nu găsesc forța cu care ar trebui să am mai multă „rațiune” să mă lupt cu „dorința*” (Cap, IX).

Revederea cu Chiara mama ei, o „*prizonieră a trecutului și victima prezentului*”, în Capitolul VIII, este emoționantă, în brațele ei simțindu-se precum „*în brațele ei ca Maica Domnului pe Isus*”, re văzându-și împreună viața, în cele din urma aceasta decedând în casa Vandei.

Comunicarea cu Dumnezeu este una directă: „*te rog, Bunule și Dragule Tată al universului, fă-ți timp și milă pentru mine, te rog în genunchi!*” (Cap XI). Ea recunoaște: „*Nu am niciun resentiment. Sunt învingătoare. Dumnezeu m-a întărit, luminat și ajutat. Ce simplu e să cauți într-o rugăciune calea rezolvării multor probleme. Totul e să cauți, să crezi și să vezi că niște cuvinte simple, pe care de multe ori le spunem mecanic, sunt atât de profunde și dătătoare de viață și speranțe*” (Cap. IX). În același capitol, ea conchide: „*Noi nu putem să schimbăm lumea, doar să ne căutăm*” ... sau că „*dragostea nu piere niciodată, stă la baza unei relații, alături de credință și nădejdea în Dumnezeu*” ... „*Deci trebuie să fii atentă să văd ce pot să fac cu cele trei daruri de la Dumnezeu. Iar sau din nou. O iau de la capăt. Deci, darurile lui sunt „rațiune, Inimă și voință liberă*” (Cap. IX).

Apoi apariția lui Ramiro, inginer de drumuri și poduri, a căror destine se întâlnesc spre finalul cărții, ne oferă clipe de romantism la Lisabona, pentru ca apoi, aceasta să fie accidentat și cu care în cărucior, cei trei, (împreună cu mama lui) se întorc în România.

Iată cum destinul îi oferă Vandei probe de rezistență, în viața în nimic nu este gratis și ușor. Radu, apoi Andrei, care a plecat cum a venit, după Catarina, Bogdan, care ca orice artist se căsătorește cu muza lui, o fostă colegă de facultate, i-au dat o probă de rezistență despre cum trebuie să fie partea interioară valorizată, cererea în căsătorie a lui Marco în Italia, apoi Ramiro în Lisabona.

Lecții de viață, din care trebuie să înveți de unul singur, dar care trebuie jucate cinstit. Experiențe de viață într-o luptă uneori ascunsă, alteori deschisă, în care bătălia se dă între dorință și rațiune, neînțelegând hățișurile pe care destinul ți le aruncă în față, fără puterea de a discerne calea care să-ți aducă liniștea și fericirea căutată.

Echilibrul cel mai greu de realizat, e cel dintre minte și inimă. Doar dacă mintea tace, poți auzi inima. Prin ea, divinul care te locuiește, vorbește și te face să găsești calea și lumina. Trăind sub binecuvântarea iubirii, a luptei pentru armonie și echilibrul relațional, gândul tandru și recunoscător al autoarei ne însoțește pe tot parcursul cărții. Dar toate se desfășoară în raport cu divinitatea, cu jocul și înțelepciunea lui Dumnezeu.

O luptă pe care o trăim fiecare din noi, până învățăm că mai întâi trebuie să ne iubim pe noi, apoi pe ceilalți, că trăinicia unei relații e atunci când doi oameni întregi își alătură destinul în numele lui Dumnezeu.

O construcție epică impunătoare, în care psihologicul se împletește cu realitatea în care înoți, în care descoperi că lecțiile pe care le învățăm doar trăindu-le.

Autoarea construiește personaje puternice, cu moduri de gândire diferite și fapte argumentate, care se întâlnesc în situații scenice atent pregătite, care surprind și care te țin prins în acțiune, până la finalul romanului. O scriere confesivă, una a așteptării populate cu doruri, cu nostalgii și vise, cu ceea ce ar fi trebuit să se întâmple.

Întregul roman este o lungă confesiune, cu elemente referențiale, despre o viață obișnuită și doar lăuntric bogată. Dar pentru a o înțelege, îți trebuie și ție o capacitate de asimilare și dorință de receptare, în care lumina, iubirea, armonia, înțelegerea și îngăduința, sunt toate daruri ale Creatorului.

Vă propun să ieșim în întâmpinarea romanului în același mod în care el ni se oferă, cu o vitalitate mereu nouă, incitantă și captivantă, într-un spațiu în care întrebările se desfășoară în voie și până la urmă, chiar noi ne întrebăm de ce ar fi necesar să ne aflăm cu toții în lumina rațiunii, în loc să rămânem în limitele de neatins ale misterului din noi.

Mulțumim autoarei *MARA POPESCU-VASILCA* pentru acest dar de suflet, asigurând-o că îi așteptăm cu interes următoarele apariții editoriale.

Prof. Aurelia Rînjea